

Svetujemo, da knjige, ki so v seznamih razdeljene na običajne stopnje, uporabljate **glede na bralne in jezikovne zmožnosti** bralcev:

- B – primerno za otroke med 3. in 6. letom, **tudi še v zgodnjem bralnem obdobju**
- 1. stopnja – primerno za učence 1., 2. in 3. razredov OŠ, **tudi še na 2. stopnji**
- 2. stopnja – primerno za učence 4., 5. in 6. razredov OŠ, **tudi še na 3. stopnji**
- 3. stopnja – primerno za učence 7., 8. in 9. razredov OŠ, **tudi za srednješolce**

Mentorji sezname vsekakor **dopolnjujte** tudi z drugimi knjigami iz preteklih let in predvsem z novostmi. Po svoji strokovni presoji jih **prilagodite zmožnostim** mladih bralcev, izbirajte in dodajajte pa jih tudi **po njihovih zanimanjih in željah**.

Seznami knjig so pripravljene s pomočjo *Priročnikov za branje kakovostnih mladinskih knjig*, ki jih pripravlja Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana (<http://www.mkli.si/prirocnik/item/451>), in z dovoljenjem PCMKK pri MKL.

Geologija, vremenoslovje

Bavec, Miloš: ***Zgodbe iz podzemlja: geologija za vse otroke.***

Ilustr. Tina Žen. Ljubljana: Študentska založba, Geološki zavod Slovenije, 2013. (Čuvaji planeta), 58 str.

| 5 | 2. stopnja | [ZELO DOBRO] | geologija

Delo priznanega slovenskega geologa je ena izmed svetlih izjem, ki dokazuje, da je mogoče vsako znanost na zanimiv način približati tudi mladim bralcem. Knjiga, v kateri avtor nenehno nagovarja svojo publiko, je zasnovana izrazito komunikativno in pripovedno, odlikuje pa jo dejstvo, da je strokovni natančnosti in znanstveni ažurnosti navkljub zelo berljiva. Zasluge za to ima poleg vsebine, ki otroke nasploh vznemirja, saj jih spodbuja k razmišljanju in domišljijским potepom v preteklost, ki je tako zelo oddaljena, da je že skoraj pravljica, zagotovo avtorjev duhoviti slog pisanja. Tudi najbolj zapletene razlage geoloških pojavov namreč podaja lahko, privlačno, razumljivo in predvsem z obilico humorja. Kot da bi pripovedoval zgodbe, se po uvodnem delu, v katerem opiše nastanek vesolja in planetov ter geološki poklic, loti posameznih osnovnih vej izredno pestre geološke vede: mineralogije (o mineralih) in petrologije (o kamninah), paleontologije (o fosilih), vulkanologije (o vulkanih) in tektonike (o premikih zemeljskih plošč), seizmologije (o potresih), klimatologije (o podnebnih spremembah), dotakne pa se celo z geologijo povezanih znanosti o človeku, antropologije in arheologije. Knjigo sklene z realističnim pogledom na prihodnost našega planeta, nazadnje pa mlado generacijo povabi k odgovornemu ravnanju in sodelovanju pri zanimivem in tehtnem raziskovanju, ki ga opravljajo geologi. Zgodbe iz podzemlja so izrazito pomembno delo, saj v slovenskem prostoru knjige, ki bi geologijo celovito, sistematično in načrtno predstavljala prav otrokom, doslej še nismo imeli. Bavčev prispevek k popularizaciji geologije je zato izjemen, škoda je le, da likovna in oblikovna plat knjige po kvaliteti ne dosejata besedilne ravni. Vsekakor obvezno branje za vse otroke, pa tudi odrasli naj se jim pridružijo. (ZSV)

Ganeri, Anita: ***Ošabni oceani: grozna geografija.***

Prev. Andrej Pleterski. Ilustr. Mike Phillips. Ljubljana: Alta media, 2013. (Grozne knjige), 160 str.

| 5 | 2. stopnja | [ZELO DOBRO], humor | morje, naravoslovje, oceanografija, zemljepis

Kot nekakšna protiutež grôzi, ki jo mnogim sodobnim otrokom predstavljata šola in šolske knjige, so začele izhajati "grozne" zbirke; letos so se slovenskim prevodom Grozних leksikonov Francesce Simon (ki so v Angliji začeli izhajati leta 2011) pridružili še prevodi iz zbirke Grozne knjige. Štirje prevedeni naslovi so le drobec obsežnega projekta, ki ga je pred 20 leti začela britanska založba Scholastic s

knjigo Enkratni Egipčani. Danes ta projekt s knjižnimi in neknjižnimi izdajami pokriva vsa področja znanosti, v njem pa sodelujejo različni strokovnjaki in ilustratorji. Osnovni koncept zbirke je "grozno" množico dejstev, ki tvorijo podobe posameznih ved, na humoren način reorganizirati v pustolovščino raziskovanja in radovednosti, za kar še posebej poskrbi stripovska ilustracija. Po pravilu humor pri tem ne pomeni banaliziranja znanstvenih ali zgodovinskih dejstev, ampak zdravo spodbujanje, da lahko o vsaki stvari na tem svetu pomislimo tudi na drugačen način. Mnoga poglavja v posameznih knjigah so aktualizirana z dogodki, ki naj bi jih otroci poznali. Knjigam je na koncu dodano sicer "grozno", pa vendar povsem stvarno kazalo pojmov in imen. Odlomki znanja prvih štirih prevodov pripadajo geografiji, zoologiji, anatomiji in zgodovini. (VZ)

Ganeri, Anita: **Zemlja v 30 sekundah.**

Prev. Niki Neubauer. Ilustr. Melyvin Evans, Marta Munoz. Ljubljana: Družina, 2014, 90 str.

| 5 | 3. stopnja | [ODLIČNO] | ekologija, geologija, naravoslovje, vreme, Zemlja

Zbirka prinaša izbrano znanje s področja znanosti in znanstvenih teorij ter Zemlje. Čeprav zelo zgoščene, so posamezne teme predstavljene točno in smiselno. Vsaka tema je predstavljena na dveh straneh, pri čemer eno od strani zajema opis, drugo pa shematska razlaga. Del opisa je tudi enosekundni povzetek, ki izpostavi najpomembnejše, a glede na zgoščenost težko deluje sam. Nekatero opise dopolnjujejo še domišljene in zabavne triminutne naloge. Posamezni tridesetsekundni okviri so združeni v poglavja, ki jih spremljajo slovarčki in uvodniki, ki umestijo predstavljeno znanje (na primer opisi posameznih obdobij v razvoju znanosti, iz katerih izhajajo predstavljene znanstvene teorije). Zbirka je zelo dobro oblikovana, tekst spremljajo številne ilustracije in shematski prikazi, brez katerih posameznih tem ne bi bilo mogoče nazorno razložiti v 30 sekundah. Zelo zgoščen, zabaven in domišljen prikaz, ki mladim bralcem sicer ne bo prinesel izčrpnega poznavanja tem, podal pa bo nekaj splošnega znanja in občutek o naravi tematike (na primer o delovanju in pomenu znanosti) ter jih morda navdušil za nadaljnje spoznavanje teme. To omogoča tudi nabor leposlovja, stvarne literature, videoposnetkov, spletnih strani in aplikacij na koncu knjige, ki je prilagojen slovenskemu bralcu, saj poleg del v angleščini vsebuje tudi nekaj zelo dobrih izvirnih slovenskih in prevedenih del. (TB)

Kajfež Bogataj, Lučka: **Planet Voda.**

Ilustr. Izar T. Lunaček. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2014. (Najst), 301 str.

| 5 | 4. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih

| družba (skupnost), ekologija, Slovenija, varstvo okolja, voda, vreme

Kot pove avtorica v uvodu, je to "knjiga o vodi". "Knjiga govori o nas, ljudeh, ki smo rojeni iz vode in brez nje ne moremo živeti, a imamo do nje vse manj spoštljiv odnos /.../ Predvsem pa knjiga govori o vodi, o tej čudovito preprosti, najbolj uporabni in uporabljani snovi na svetu /.../ čeprav jo poznamo, o njej mnogo premalo vemo. Tudi zato jo morda premalo cenimo. V 21. stoletju je to velika strateška napaka in z mislijo, da moramo svoj odnos do vode čimprej spremeniti, je napisana ta knjiga." Delo prinaša zbrano, zelo obsežno znanje o vodi: o fiziki in kemiji vode, vodnem bogastvu Slovenije, pridobivanju pitne vode in absurdnem potrošniškem hitu ustekleničene vode, pomenu vode za našo družbo, o vodi v religiji, kulturi in športu. Čeprav je knjiga namenjena mladim bralcem, bodo tudi najbolj načitani odrasli bralci skoraj zagotovo naleteli na kakšen vidik vode, ki ga še niso poznali. Vse, kar bi monografiji o vodi lahko očitali pa je, da je informacij pravzaprav preveč in da pod njihovo težo besedilo, ki ga le redko prekinejo sicer zabavni Lunačkovi stripi, težko zadiha. Je pa izčrpno delo s premišljenim kritičnim podtonom v dobi, ko ljudje v okolju puščamo izjemno velik odtis, gotovo dobrodošla. (TB)

Kajfež Bogataj, Lučka: **Vroči novi svet.**

Ilustr. Izar T. Lunaček. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2012, 211 str.

| 5 | 3. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih, priručnik

| ekologija, energija, klimatske spremembe, politika, voda, vreme

Naša najbolj znana slovenska klimaktologinja in pionirka pri raziskovanju vpliva podnebnih sprememb na naše življenje Lučka Kajfež Bogataj se je odločila s poljudnoznanstvenim delom *Vroči novi svet*, svoje znanje prenesti tudi na mlade (in malo starejše) bralce, saj se to, kakšen svet bomo zapustili mlajšim generacijam, v prvi vrsti tiče prav njih. Delo skuša skozi šestnajst poglavij in osem resnejših podnebnih problemov, pojasniti, zakaj in kako vreme in podnebje vplivata na naše življenje, kako na to vpliva človek, kako podnebne spremembe vplivajo na vodne vire, kako podnebne spremembe ublažiti oz. se jim prilagoditi ... Delo je napisano v razumljivem jeziku in se izogiba visokim in težko razumljivim znanstvenim izrazom, na koncu vsakega poglavja pa so navedeni tudi pomembni poudarki obravnavane teme, ki še bolj aktualizirajo predstavljeni problem. Knjiga je opremljena s šaljivimi in sporočilnimi ilustracijami Izarja Lunačka, ki enkratno dopolnjujejo delo in ga še bolj približajo mlademu bralcu. Pomembno in aktualno delo, ki nam sporoča, da nam na področju podnebnih sprememb kaže bolj slabo, če se ne bomo kmalu začeli zavedati lastne odgovornosti do okolja in si ustvarili spoštovanja do narave in drugih življenjskih oblik. (PP)

Marković, Slavica; Begović, Dejan: **Vreme**.

Prev. Jelka Pogačnik. Ilustr. Dobrosav Bob Živković. Ljubljana: Rokus Klett, 2007. (Odkrivanke: prvi pojmi), 24 str.

| 5 | B- stopnja | slikanica poučna, velike tiskane črke, zavihki | vreme

Zabavne, lepo oblikovane in dobro ilustrirane knjižice z zavihki so namenjene otrokom v zgodnji dobi odraščanja, saj so domišljene, enostavno izpeljane in učinkovite slikanice s poučno vsebino. Z njimi se bodo najmlajši hitro naučili osnovnih dejstev o vremenu, oblikah, številih in nasprotjih. Pod zavihki se ilustracija, ki natančneje razloži ali opiše pojavnost iz narave, razširi, otrok pa odkrije povezavo med čutno izkušnjo, ki jo pozna, in njenim vzrokom: na primer, kaj pomeni toplo kot sonce ali hladno kot sneg ipd. Preproste in učinkovite likovne upodobitve otroku omogočajo učenje novih pojmov in razumevanje vsakdanjih pojavov v naravi, ki jih skuša s pomočjo odrasle osebe in ob razumljivih ilustracijah razložiti, opazovati in jih opisati. (IM)

Mogil, H. Michael; Levine, Barbara G.: **Nevarno vreme**.

Prev. Lučka Kajfež Bogataj. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Pustolovec), 64 str.

| 5 | 2. stopnja | [ODLIČNO] | vreme

Rubin, Ken: **Ognjeniki in potresi**.

Prev. Maja Šukarov. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Pustolovec), 64 str.

| 5 | 2. stopnja | [ODLIČNO], fotografije | potresi, vulkani

(Za anotacijo glej: Vogt, Richard Carl: Deževni gozd.)

Urban, Karl: **Naša Zemlja: modri planet**.

Prev. Milan Žlof. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2015. (Kaj in kako), 48 str.

| 5 | 2. stopnja | [ZELO DOBRO], fotografije, priročnik | geologija, planeti, Zemlja

Wernsing Bottmeyer, Barbara: 5 naslovov: **Vreme , Zemlja, Mladički, Pri zdravniku, Pirati** .

Prev. Neža Božič. Ilustr. Melanie Brockamp. Tržič: Učila International, 2009. (Odkrivam svet!), 18 str.

| 5 | 1. stopnja | slikanica kartonka, slikanica poučna, slikanica zgibanka, zavihki | vreme

Zbirka poučnih tem za najmlajše bralce (od tretjega leta do prvih razredov osnovne šole) prinaša kompleksne obravnave izbranih naslovnih tem (Vreme, Zemlja, Mladički, Pri zdravniku, Pirati). Kljub preprosti razlagi avtorica (slednja je navedena samo na delih Vreme in Pri zdravniku) ostaja točna in natančna, tako da knjige bralcem ne približajo le izbranih tem, temveč tudi sam "znanstveni" pristop k njihovi obdelavi. Opisi so nazorni in smiselno podkrepjeni z zavihki in ilustracijami, pri katerih pa nazorna plat prevlada nad estetsko. Skozi nadaljevanja so prisotna opaznejša kakovostna nihanja.

Tako v delu Pirati umanjkata prav objektivnost in strokovnost kot dve izmed najpomembnejših prednosti ostalih del, zaradi česar knjiga za razliko od ostalih ne izstopa iz poplave povprečnih poučnih del. (TB)

Pripravila: mag. Tilka Jamnik